

VASÁR NAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP**

Előfizetési árak: Egész évre 180 K
Félévre 95 K. Negyedévre 50 K.
Egyes szám ára — — — 5 korona

Budapest, 1922.

III. évfolyam, 34. szám.

Vasárnap, augusztus 20.

Vajk fejedelem műve.

(*) Árpád fejedelem vezette a vitéz magyar népet a Duna-Tisza földjére, de csak utódainak sikerült azt a Kárpátoktól a Szávaig meghódítani. Geyza fia, Vajk volt az utolsó magyar fejedelem. Árpád országa aligha maradt volna fenn, ha ez a kitünő látású államférfiú nem következik utána a fejedelmi székből, mert ez látta át csakhamar, hogy a magyar nemzetnek át kell térnie a keresztény civilizációra, ha Európában végleges otthon akar.

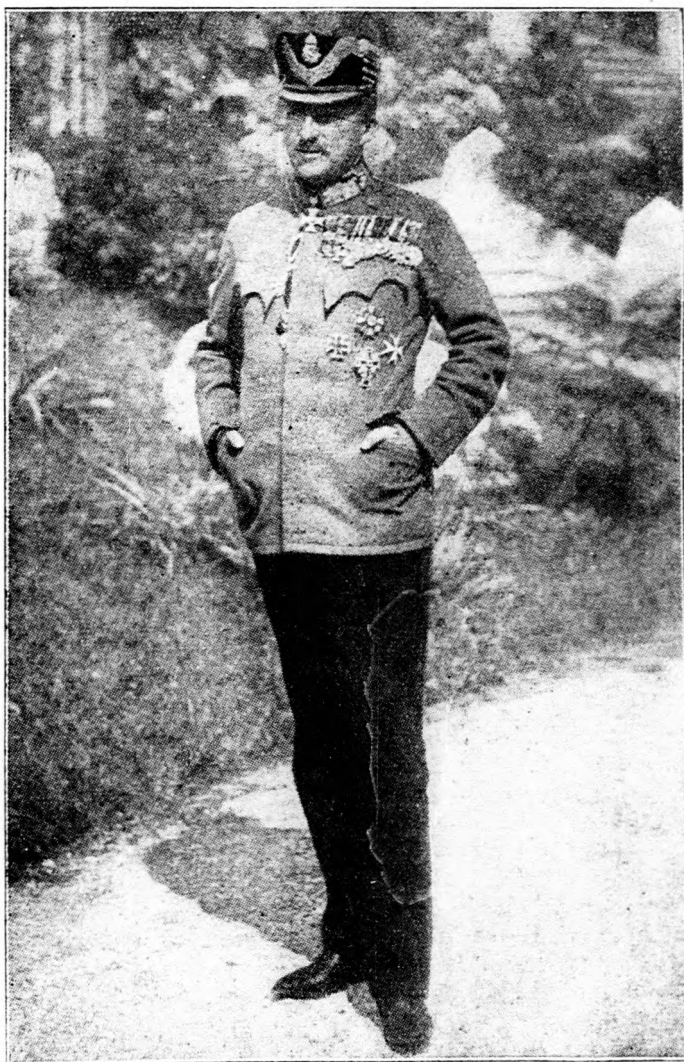
Vajk fejedelem így lett a mai Magyarország megalapítója. Politikájának sikerét ezer esztendő hirdeti, mely alatt, időleges megcsonkításokkal bár, élt a magyarok országa a Kárpátok és a Száva között. Vajk fejedelem két ténnyel alapozta meg ezredéves művét: a kereszténység fölvetelével és a királlyá váló átalakulással.

A kiváló fejedelem a keresztység fölvetelésében maga járt elől. Megkeresztelkedett s a keresztységben István nevet kapott. A kereszténység szigorú erkölcsi szabályai szokatlanok voltak a nomád pogány nép körében s érthető, ha Koppány somogyi törzsei még lázadással is iparkodtak a régi pogány erkölcsöket és kultuszt védeni. A sarcoló kirándulásokhoz s más népek erőszakos leigázásához szokott vitézek nem szívesen fogadták a krisztusi engedelmesség, a felebaráti szeretet és a tízparancsolat

önfegyelmező erkölcsi elveit. De István fejedelem tudta, hogy csak ezek az erkölcsi elvek biztosítják a nemzet fennmaradását s ezért lépett föl vasszigorral a lázadó pogányok ellen.

István a keresztység után királyi koronát kért és kapott Szilveszter pápától. Ez megint nagy államférfiú bölcsességről tesz tanubizonyosságot. Akkor a német-római és a görög császárok szoktak koronát adományozni. István azonban nem akart vazallusa, hűbérese lenni sem a német, sem a bizánci birodalomnak. Magyarország függetlenségét akarta eleve biztosítani s ezért sietett királlyá alakítani egyrészt az országot, másrészt az erkölcsi hatalmat alkotó pápától kérni a koronát. Ha fejedelemség maradt volna az ország, a kellő központi tekintély nélkül nem bírt volna magában rendet tartani a torzalkodó törzsek között, aztán meg előbb-utóbb valamelyik idegen császár uralma alá került volna. A német császár befolyása alatt osztrák örökös tartományra, a görög császár alatt görög-keleti, balkáni tartományra süllyedtünk volna, melyet épúgy, mint Bulgáriát, elszlávosítottak volna.

István király művének köszönhetjük, hogy ezer évet ért meg s ma is él Magyarország. De ez a mű két oszlopon nyugszik: egyik a kereszténység, a másik a királlyág. Ha azt akarjuk, hogy a területileg ép, független Magyarország tovább éljen, akkor rendületlenül ragaszkodjunk mind a két

Az ötvenéves József királyi herceg.

oszlophoz, mert egyik oszlop kidöntése elég, hogy az egész mű összeomljon. Kereszténységünkhöz és apostoli királyságunkhoz hűek maradunk, hogy örökké éljen nagy Magyarországnk!

Budapest, augusztus 19.

A drágaság gonosztevői nyomában. A rendőrség szenzációs fölfedezésre jutott. A kommunizmus óta nem volt olyan nagyszabású bűncselekménnyel dolga a magyar igazságszolgáltatásnak, mint ebben az esetben. A liberális és szocialista újságok szembetűnő rosszakarattal hónapok óta szidják már a földművelőket a búza drágasága miatt. El akarták hitetni a közvéleménnyel, hogy a drágaságot a gazdák csinálják, holott még a hatezer koronás árakat se a

akik száz milliókat rabolnak egy országtól s több milliónyi becsületes embert döntenek kétségbejítő nyomorba. Pokolra a drágaság hiénáival s be kell zárni a börzét, mely ilyen gazságokat elbir magában. Lapjaikban mindig a gazdákat, a kormányt, meg a keresztény «kurzust» vádolják a drágaság előidézésével, hogy igazhassanak. S ime ők csinálják a drágaságot! Akasztófára a nemzetgyilkosokkal!

*

Mi lesz a bolti árakkal? A korona értékének esésekor a legutolsó falusi grejzler is iparkodott a bolti árakat emelni.

— Hja, kevesebbet ér a korona, muszáj az árakat emelni! — szokták mondani merkantilista felebarátaink.

A korona esését szinte előre megszagolták s be sem várva a zürichi jelentést, már örömtől sugárzó arccal locsogták a közönség előtt, hogy megint drágább lett minden, mert esett a korona. A pesti börziáner négy éves fia is a zürichi koronaesést hirdette olyan göggel, akárcsak egy politikai megbizott. A szegény magyar nép el is hitte, hogy abban a percben, mikor Zürichben kevesebb idegen pénzt adnak a magyar koronáért, mindjárt ahhoz igazodnak az árak. De jött most a korona javulása. A korona 17-ről 25-re, majd 35-re, és 37-re ment föl Zürichben. Kétszer annyira ment, mint grejzleresék áremelése idején. Most meg a magyar nép örült, hogy emelkedik a korona. Biztosra vette, hogy most is csak a zürichi jegyzéshez igazodnak az árak s mindennek felére száll az ára. A búza ára 7600 koronáról le is szállt 6100 koronára. De semmi másnak nem esett az ára.

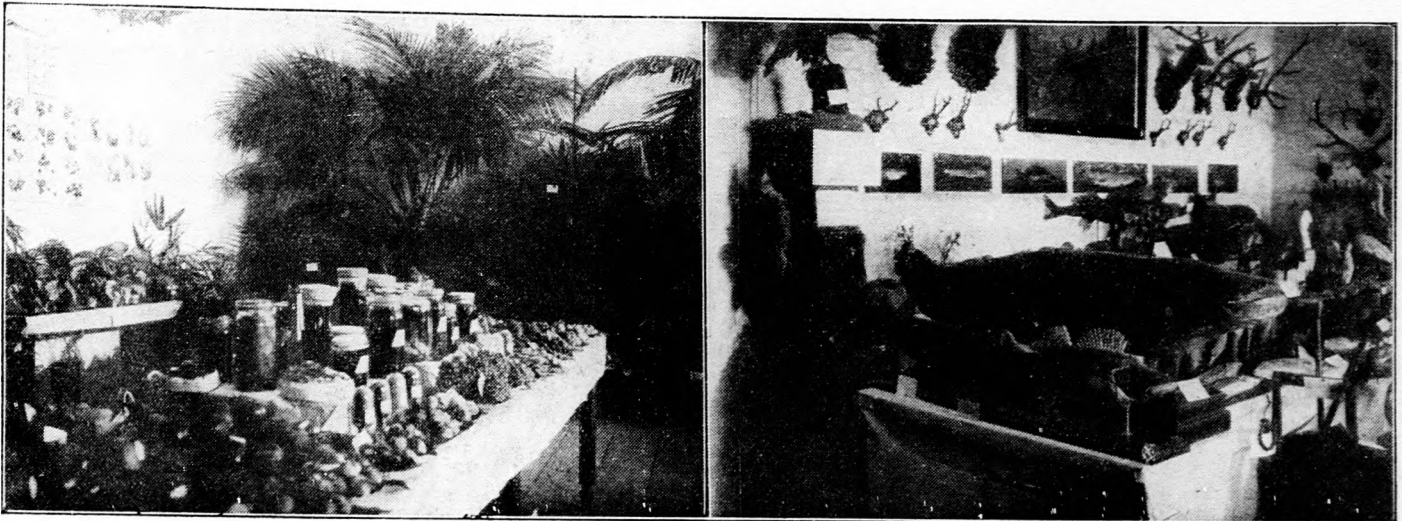
Élelmes merkantilistáink elnémultak s hallani se akarnak a zürichi jegyzésről. A börziáner Möricka fia már nem a zürichi jegyzésről beszél, hanem a Prónay és Gömbös viaskodásáról. A falusi grejzleres meg egészen elfelejtette, hogy pár hete a zürichi jegyzés miatt emelte duplára az árakat. Így fest a mi kereskedelmünk erkölce, mely csak az áremelésben követi a búzát és Zürichet, de a leszállításban már nem. Az államnak, a bíróságoknak azonnal be kell avatkozni az ilyen uzsora ellen. Vagy félannyiért adják portékájukat a kereskedők, vagy uzsorabíróság előtt a helyük. De a fogyasztóközönség se legyen rest. Okuljon a merkantilisták kapzsiságából s ne vásároljon náluk, hanem — a fogyasztási szövetkezetekben. Nekünk csak tisztességes kereskedelemre van szükségünk. Még egyet. Az Est, Magyarország és társaik is hallgatnak mélyen, hogy liberális bajtársaik nem szállítják le az árakat...

«Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.»

Csipkék a keszthelyi vándorkiállításról.

Györffy Ilona saját találmányú és készítésű «Pannonia»-csipkéi. A kép jobb oldalán levő, körülbelül egy négyzetméter nagyságú csipketerítőt kétszáznyolcvan nap alatt öten csinálták. Ára százhatvanezer korona.

gazdák csinálják. A földművelő gazdák vannak legjobban ellene a magas áraknak általában. Most végre világosan kitudódott hogy kik csinálják ezt a gonosz drágaságot. Svájci követségünk figyelmeztette a pesti rendőrséget, hogy Zürichben már hetek óta működik egy kiterjedt bankárkompanyia, mely a magyar korona leverésével iparkodik magának sok száz milliót használni. Ezeknek a gaz fickóknak Budapesten a börzén egész sereg megbizottjuk dolgozik. Voltaképp érték le itt Pesten a koronát mesterségesen. Mikor lement a korona 0:17 centimes-re, akkor olcsón vásárolták vissza s ezzel nyertek sok száz milliót a betörő börziánerek. Ezek a gonosztevők csinálták tehát pár hét alatt az örült drágaságot. A zürichi betörőkkel nem tudunk elbánni, de budapesti cinkostársaikkal könnyörtelenül el kell bánni, mint nemzetgyilkosokkal. A liberális és szocialista újságok hiába akarják esetleg elterelni róluk a figyelmet. Liberális és nemzetközi elemek a bűnösök a drágaságért. Kísült, hogy az ő táborukban vannak a drágaság gonosztevői, nem a magyar földművelő táborban. Kérlelhetetlen megtorlást követelünk. Ha a tolvaj hónapokat kap, akasztófa jár azoknak,

A balatoni vándorkiállítás gyűjteményei Keszthelyen.
Balról: Kertészet és gyümölcstermelés. Jobbról: Balatoni vadászat és halászat.

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

Tárgyalások az adójavaslatokról.

A nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága az elmúlt héten több ülésen tárgyalta a *hozadéki adókról* benyújtott törvényjavaslatot. A törvényjavaslat egyes részeinek előadói: *Almássy László, Örfly Imre és Temesváry Imre*. Az előadók ismeretése után széleskörű vita indult meg a bizottság tagjai között. *Temesváry Imre* a földadót tartja valamennyi adónem közül a legsúlyosabbnak, de úgy véli, hogy az állam nehéz pénzügyi helyzetére való tekintettel *bizonyos módosításokkal el kell fogadni*. Egyben felveti azt a tervet, hogy a most leadásra kerülő természetbeni földváltás *minden egyes holdjára tíz dollár kölcsönt vegyen fel az állam*. Így négy millió dollárhoz jut és ezzel az összeggel kedvező befolyást gyakorolhat a korona javulására. *Vázsonyi Vilmos* súlyosnak tartja a házadót. *Vanczák János* üdvösnök látja az új adókat. *Biró Pál* azt kéri, hogy a munkáslakások ezután is adómentesek legyenek. *Prónay György* báró a nagyipar kötelességeit hangoztatja a kisiparral szemben.

A bizottság a földadójavaslat részletes tárgyalása során lényeges módosításokat eszközölt. Így megállapította, hogy a *törvény hatályának tartama 1925 június hó végéig terjed*. Az *évi százezer koronát* meg nem haladó jövedelmet *adómentesnek* tekintik. Azok az adózók, akik az év első negyedében előre kifizetik egész évi földadójukat, *öt százalék engedelményben* részesülnek. A húsz katasztrális holdnál kisebb területet bérlő *nem tartozik viselni a felemelt földadót*; ugyanezt a kedvezményt kapják a *szövetkezetekben tömörült kis haszonbérletők is*. A jövedelemadó legmagasabb kulcsát negyven millió korona jövedelemnél negyvennégy százalékban állapítják meg. A *gazdasági cselédházak, a paplakások, a munkás betegsegélyező- és balesetbiztosítópénztárak helyiségei adómentesek lesznek*.

A bizottság ezután a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadta és kimondotta rá a sürgősséget.

A kiscgazda- és földművespárt intézőbizottsága

is az elmúlt héten foglalkozott a földadójavaslattal. *Kállay Tibor* pénzügyminiszter bejelentette a javaslaton eszközözendő lényeges módosításokat. Ezek között szerepel például, hogy az *ezer holdon felüli ingatlanokat magasabb minősítési osztályba sorozzák*, ha ezideig alacsonyban foglaltak helyet. Az egytől három holddal rendelkező kisbirtokosok *katasztréri tiszta jövedelméből tíz százalékot* leszállítanak ott, hol ez a jövedelem a holdankénti *öt koronát* nem haladja felül.

Bethlen István gróf miniszterelnök azt hangsúlyozta, hogy a javaslat jelenlegi formájában *már tizenöt százalékos kedvezményt biztosít a kisémberek számára*, úgy hogy a tervezett *öt kilogramm helyett csupán három és fél kilogramm búzát fognak fizetni*.

A párt intézőbizottsága általánosságban és részleteiben is elfogadta a javaslatot.

A drágaság letörése.

A nemzetgyűlés külön drágasági bizottságának múlt héten tartott egyik ülésén *Wolf Károly* megállapította, hogy *Zürichben és Prágában tudatos terv alapján rontották a koronát, a magyarországi bankok pedig a korona romlására spekuláltak*. *Kállay Tibor* pénzügyminiszter kijelentette, hogy a korona esésének megakadályozására és a bűnös spekuláció megfékezésére ha szükségét látja, *még szigorúbb intézkedések megtételétől sem riad vissza*. A bizottság elfogadta a pénzügyminiszter devizarendelétét.

A drágasági bizottság következő ülésén a drágaság letörésével és az élelmiszerek körüli bűnös üzelmek megállításának kérdésével foglalkozott. *Daruváry Géza* igazságügyminiszter bejelentette, hogy a *mérhetetlen nyereség-hajszás ellen igazságügyi intézkedéseket foganatosít, továbbá törvényjavaslatot készít a valutaspekuláció megakadályozására*.

A hatóságok egyébként szigorú intézkedéseket léptettek életbe a drágaság gyors letörésére. A rendőrség állandó razziákat tart, hogy megtisztítsa a fővárost a valutaspekulánsok hadától, az árvizsgáló bizottság detektívjei pedig ugyancsak sűrűn vizsgálják felül részben a piaci árusok bódéiban, részben a kereskedők kirakataiban kifüggesztett árakat. Eddig mintegy százhatvan árus és kereskedő ellen indítottak eljárást. Az árdrágítókat *pénz, fogházbüntetéssel és internálással sújtják*.

A nemzetgyűlés augusztus 16-án újra összeül.

Ezen ülésen csak a további teendőkről fognak határozni. Ugyanezen a napon a pénzügyi bizottság végezni fog az adójavaslatokkal, úgy hogy a javaslat előadói a Ház második ülésén már megtehetik jelentésüket.

Gaal Gaszton,

a nemzetgyűlés elnöke, bejelentette a kiscgazda és földművespártból való kilépését, mert az adójavaslatokkal szemben aggályai merültek fel. A párt intézőbizottsága levélben választott Gaal Gasztonnak, amelyben visszautasítja azt a vádját, mintha a párt az agrár demokráciához hűtlenné vált volna. Gaal Gaszton kilépése miatt természetesen a nemzetgyűlés elnökségében is változás fog beállni.

MEZŐGAZDASÁG

A növények lélekzése.

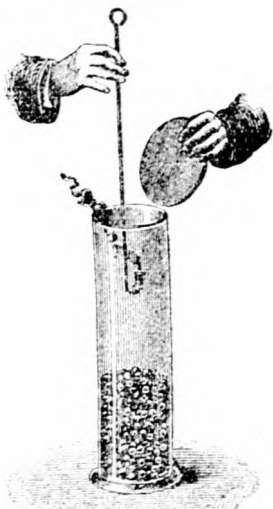
Irta: Szabó Zoltán dr.

Az emberek közfelfogásában általában szorosan egybe-kapcsolódik a lélekzés és az élet fogalma. Az embert és az állatot csakis addig tartjuk élőnek, amíg az lélelzik, vagyis amíg a test látható mozgással magába szívja a levegőt és azt ismét kileheli. A lélekzés megszűnése egyúttal a halált is jelenti.

Kétségtelen, hogy a lélekzés feltétlenül szükséges az élethez, hiszen a lélekzés megakadályozása fulladást, hirtelen halált jelent. Épúgy szükséges tehát a test életének fenntartásához a levegő, mint a tápláló anyag. A levegőt megvizsgálva azonban azt tapasztaljuk, hogy ez többféle gáznemű anyag keveréke. Már utóbbi közleményünkben, mint a növények táplálékát ismertük meg a levegő szénvartartalmát. Ezen a gázon kívül azonban nagyobb mennyiségben még háromféle gáz van a levegőben, még pedig az oxigén, nitrogén és a vízgőz. Hogy ezek közül melyik fontos a lélekzéshez, azt könnyen megállapíthatjuk. Ha sokan, tömegesen vagyunk egy szobába zsúfolva, a szoba levegője csakhamar túrheteretlenül rossz lesz, sőt a gyengébb emberek bizonyos idő múlva rosszul lesznek, fulladoznak, elájulnak és csak a friss levegőn térnek magukhoz. Ha az elhasznált szoba levegőjét és a friss levegőt vegytani vizsgálattal összehasonlítjuk, azt tapasztaljuk, hogy az elhasznált levegőből eltűnt az oxigén és gyarapodott a szénsav. Eszerint a szobában lélekző emberek beszívják a levegőt, visszatartották testükben az oxigént és kilehelték a szénavat némi vízgőzzel. *Ezt a gázcserét, az oxigén felvételét és a szénav kiadását nevezzük lélekzésnek.*

Mivel a lélekzés az élet jelensége, vajjon van-e hasonló jelenség a növények életében is? Hogy erre a kérdésre megfeleljünk, épen úgy kísérletezhetünk a növényekkel, mint előbb az emberekkel. Összeszűfoljuk őket szűk helyiségbe és megvizsgáljuk a levegő tartalmát, összetételét. Ha például egy lefedhető edénybe gombákat, vagy csirázó magvakat teszünk, az edényt lefedjük, úgy azt tapasztaljuk, hogy az edény levegőjéből az oxigén eltűnt, míg a szénsav meggyarapodott. Nem szükséges ezt vegyi módszerrel megállapítani, hanem egyszerű próbával is meggyőződhetünk arról, hogy az edényben szén-sav van. Azt tudjuk jól, hogy tiszta levegőben a gyufa, gyertya lobogó lánggal ég, mert a levegő oxigénje az égést táplálja. Az edény levegőjében is tovább ég a gyufa, ha azt égően belemártjuk, ellenben, ha az edényben néhány óra hosszat már gomba, vagy csirázó mag volt, akkor a belemártott égő gyertya elalszik (kép). Egyszerű bizonyíték ez a jelenség arra, hogy a növények is lélekzenek, és pedig testük egész felületén felveszik a levegő oxigénjét és helyette szénavat termelnek.

Ha egybevettük ezt a megállapítást azzal, amit a növények táplálkozásáról egyik mult vasárnapi számban olvastunk, úgy láthatjuk, hogy a növényeknek kétféle gázcsereje van. Az egyik gázcsere a táplálkozás áthasonító gázcsereje, amikor a növény a levegőből szénavat vesz fel és oxigént bocsájt ki, a másik gázcsere a lélekzés gázcsereje, amikor a növény a levegőből oxigént vesz fel és szénavat lehel ki.

Az üvegedényben csirázó borsó lélekzés útján elhasználja az oxigént, miért is a belesüllyesztett égő gyertya elalszik.

Az áthasonító gázcsereéről már tudjuk, hogy az csak napfényen történik és erre csakis a zöld növényi részek képesek, míg a lélekzés nincs napfényhez kötve és bármelyik rész képes lélekzeni, még a gyökér is. A lélekzés kísérleti megállapításához azért használtunk gombát vagy csirázó magvat, mert ez nem zöld, tehát áthasonító gázcsere nem végez, hanem csakis lélelzik. Zöld növényvel csak sötétben lehet a lélekzést kimutatni, mert napfényen az áthasonítás gázcsereje erősebb, mint a lélekzés, tehát az áthasonításkor kiválasztott oxigén nagyobb mennyiségű, mint a lélekzéssel elfogyasztott oxigén. Napfényben, nappal a szobanövények javítják a szoba levegőjét, mert oxigént fejlesztenek, de sötétben, éjjel, rontják a levegőt mert felhasználják az oxigént és szénssalvval telítik azt. Ezért egészségtelen növényekkel és virágokkal telt szobában aludni. Erről is meggyőződhetünk kísérlettel. Ha üvegburával leborítunk egy egeret, az hamarosan elájul, mert elhasználja a levegőt, ha légmentesen zár az üvegbura. Ha ugyanakkor egy másik üvegbura alá élő leveles, zöld növényt teszünk és ehhez is egy egeret teszünk be, úgy ez az eger nem ájul el és nem pusztul el, ha fény éri a növényt. Az eger által kilehelt szénssavat felveszi a növény, a növény viszont áthasonító gázcserejével oxigént termel és ebből lélelzik az eger.

Látjuk tehát, hogy a növények is lélekzenek, épenúgy, mint az állatok. Ha megvonjuk a növénytől a levegőt, épenúgy elpusztul, mint az állat. Légmentesen lezárt edényben a magból kikelt csirák is megfulladnak. Úgy a növény, mint az állat életéhez szükséges az oxigénes, jó levegő. Hogy ez miért szükséges, ezt már nehezebb megmagyarázni, de mégis megérthető abból a jelenségből, amit fentebb említettünk. Láttuk, hogy az oxigén táplálja az égést, az oxigén elégeti a szerves anyagokat. A szerves anyagok a növények testében keletkeznek szerves anyagokból, amint mult közleményünkben tudjuk. Ezek a szerves anyagok, a szénhidrátok, zsírok és fehérjeanyagok felhalmozják magukban a nap-tól nyert erőt, energiát. Ez az energia, mint mondani szoktuk, le van kötve ezekben a szerves anyagokban. A növénynek (állatnak és embernek is) azonban folyton szüksége van energiára, hogy életét folytathassa, tehát ezt a lekötött energiát fel kell szabadítani. A felszabadítás elégetéssel történik meg. *A lélekzéssel felvett oxigén lassan elégeti az áthasonított szerves anyagok egy részét és így szabadul fel az energia.* A lélekzés tehát lassú elégetéssel jár. A felszabadult energia egyik alakja a *melegtermelés*. A mi testünk gyors lélekzése nagyobb meleget termel, házi állataink és a mi testünk ezért meleg. A növények lassú lélekzése kisebb melegtermelésű, de azért, ha csirázó magvak közé dugjuk ujjunkat, érezzük, hogy ott is meleg fejlődik. Hogy milyen sok rejtett melegforrás van a növényben, azt magunk is jól tudjuk és fel is szabadítjuk ezt a meleget akkor, amikor a fát, szentet meggyújtjuk és gyorsan elégetjük. Ekkor sem tettünk mást, mint a felhalmozott szénhidrátokat és pedig a fák testét alkotó cellulozét gyorsan elégettük.

Mindebből látjuk, hogy a növénynek is kell lélekzenie. Ez könnyen megy a levegőn szétterülő részekben, de nehezebben a gyökérben. Ezért kell a talajműveléssel is biztosítani a talaj lazaságát, hogy azt is levegő járja át, nehogy a gyökér megfulladjon!

Nyári kényszertakarmány.

Irta: Grabner Emil.

A nyári esőzések talán még javítják a lucerna, lóhere és a rétek sarjútermését, de ez csak az őszi és téli takarmányozásunkat könnyebbíti. A legelők is javulhatnak, de ha tovább tart a szárazság és úgy mint eddig, csak felhőzik, de nem esik, fokozott mértékben szenvedjük a takarmányhiány nyomorúságát.

Ilyen esetben kényszerűségből olyan takarmányt is etethetünk, amelyet egyébként nem ilyenkor és nem ilyen módon használunk fel. Ilyen a *kukorica cimere*.

Ha a kukorica már levirágozott és a csövének haja már teljesen leszáradt, akkor a csöföletti szárrészre, vagyis a

cimerére nincs már szükségünk. Ezért a cső fölött két levelet meghagyva, az ezen felüli szárrészt levághatjuk és *csalamádé helyett etethetjük*. Ilyenkor a cimer még puhaszárú, sok cukor és szénhidrát van benne, azért szükségeltakarományként érdemes felhasználni. Igaz ugyan, hogy a cimer levágásával a kukoricakóró takarmányértékét rontjuk, mert annak alsó vége fásabb, de a zölden etetett cimer táplálóbb, mint ősszel vagy tavasszal a kóro cimere és ezzel sok esetben a szénát a téli időre tarthatjuk vissza.

A cimerétől megfosztott kóro sem rossz takarmány, ha azt aratás után kukorica-szártepővel, vagy a cséplőgépen áthajtva összezúzzuk és ezután *bevermeljük*, vagy *bezsombolyázzuk*. Így izletes, jó téli takarmányt kaphatunk, ellenben az esőverte, száraz kukoricakóro tavaszig annyira silány takarmánnyá válik, hogy az a cimerével együtt sem sokat ér.

A kukorica cimerét *csak akkor szabad levágni*, ha az már *teljesen levirágzott*, mert ha előbb vágjuk le, akkor a cső *nem köt jól magot*. A teljes elvirágzás legbiztosabb jele az, ha a cső szakálla *leszáradt*.

Ilyenkor a cimer levágása már nem rontja a magtermést (két levél maradjon a cső fölött), sőt bizonyos fokig előnyös arra, hogy a magasra nővő, későn érő lófogú, vagy magyar kukorica *korábban* érjék, mert a levágott cimerű kukorica-*vetésbe* jobban be sűt a nap és az ennek folytán hamarabb érik.

Olyan helyeken, ahol a *kukoricamoly* gyakori, a cimer levágásának az az előnye is van, hogy azzal a moly álcáját elpusztítjuk, mert ilyenkor a cimer szárában élőködik.

A rozs vetése. Régi tapasztalat, hogy a késői rozsvetésből nem lesz bő termés. Ennek oka az, hogy ősszel az ilyen rozs már nem kap elég meleget és nem lesz ideje a bokrosodásra, tavasszal pedig a beálló mérsékelt meleg is már szárazba hajtja. Egy német kísérleti állomás ugyanazon vetőmagot egyazon talajba vetette szeptember elején, szeptember végén és október közepén. A cséplés után kitűnt, hogy a szeptember elején vetett rozs két métermázsával többet termelt holdankint, mint az októberi. Nem szabad azonban az ellenkező végtelbe se esni és már augusztusban rozsozt vetni, mert akkor túlságosan buján megy a télbe és az erősebb hótakaró alatt megfullad. Hazánkban a rozsvetés ideje szeptember hava. Az is figyelemre méltó a rozsnál, hogy a mag lehetőleg megülepedett talajba, tehát ne friss szántásba kerüljön. Ezért rozsvetés előtt rendszerint csak egy, legfeljebb két szántásra marad idő, mert a vetést megelőző 2–3 héten már a talajt szántani nem szabad. Ha a rozs istállótrágyát kap (amit sovány homokon jól értékesít), akkor ne a vetőszántással, hanem egy előbbi szántás alkalmával vigyük bele a trágyát a talajba, mert különben a talaj nem tud vetésig kellőleg megülepíteni.

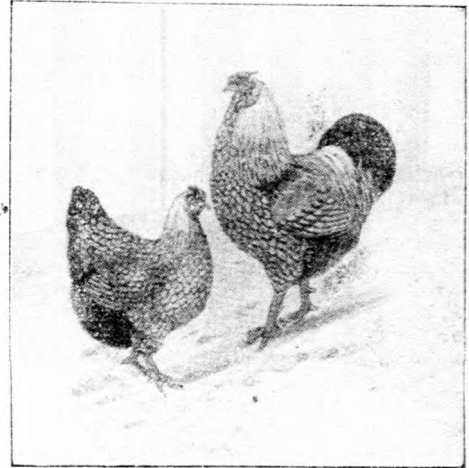
Etethető-e a vetésből visszamaradt, rézgáliccal csávázott búza? A szakemberek egy része azt hiszi, hogy a csávázott búza kisebb adagokban bátran etethető, mert a 0,5 százalékos oldatból oly kevés rézgálic tapad a magvakra, hogy az nem mérgezhets. Az óvatosság azonban indokolt. Nagyon üdvös lesz a búzát többször átlapatolni, miáltal a rézgálic legnagyobb része leporlik róla, vagy tartósan vízbe áztatni s az áztatóvizet többször cserélni. Fontos továbbá, hogy az adag fél kilogrammot meg ne haladjon fejünkint és naponkint. Kóhldingen környékén négy csikó véletlenül csávázott búzát fogyasztott. A mérgezés tünetei 24 óra múlva jelentkeztek erős láz kíséretében. Egyik csikó elhullott, míg a többi csikó edestje és magnézia nitr. porral kezeltetvén, rövid idő alatt teljesen felépült. Az elhullott csikót felboncolva megállapították, hogy azt a gyomor és belek erős gyulladása ölte meg. Ha a csávázott búzát liszté őrölnék, ennek korpáját semmi szín alatt se szabad felhasználni etetési célokra, mert a csávázó folyadékból visszamaradt rézgálic a buzahéjra tapadt és így egészében a korpába kerül. A korpa tehát kisebb adagjaiban is veszedelmes lesz.

Termeljünk repcét! Az olajütésre alkalmas növényi magvak igen nagy árat értek el. Így a repcét 6000 koronás búzával szemben 12.500 koronát fizetnek métermázsánként. A vetőmag búzánál 6000 koronába, a repcénél 1500 korona (12–15 kg.) kat. holdankint. A termelési rizikó se túlnagy, mert ha tavasszal a repce nagyon gyengének mutatkozik és nem érdemes meghagyni, akkor még kukoricával vagy kölessel ugyanazon föld kellő időben

elvethető. Igaz, hogy a repce gondosabb talajelőkészítést, trágyázást és ápolást kíván, de ezt a nagyobb jövedelem megtéríti busásan. A repce azonban csak jó erőben levő talajon díszlik, míg gyenge homokra nem való. Friss törésekben nagy termést szokott adni. Legjobb, ha földjét előző évben ugarolták vagy zabos bükköny termelésére fordították, mindkét esetben persze alaposan megrágyázza. Augusztus második felében kell vetni. A késői vetés sokszor fagykárt szenved. Leghelyesebb 35–40 cm. távolságú sorokba vetni. Kikelés után a sorok közét meg kell kapálni, majd az ősz folyamán és kora tavasszal kissé feltöltögetni. Érése június elejére esik. Termés: 5–10 métermázsá holdankint.

A wyandott. (Képpel.) Az angol tenyésztői tudomány terméke a wyandott. Érdekeséget kölcsönöz neki tarka tollrajza. Tollazata állhat vöröses sárga vagy fehér — feketén keretezett — tollakból, mikor is arany-, illetőleg ezüstwyandott-nak nevezik, de előfordul tiszta fehér, fekete, sárga, vörös és fogolyszinben is. Taraja nem levélszerű, hanem hátrafelé elhegyesedő (rózsataraj). A nagytetű tyúkai közül való, miért is nagy pecsenyéket szolgáltat. De mint tojótyúk is kiváló. Egy ausztráliai tojóversenyben az összes fajták közt a wyandott vitte el a babért. Minden éghajlat alatt megél. Különösen gazdaságoshaszonállatszabado kifutó mellett, mert nagy teste dacára is elég szorgalmas kereső.

Északamerikában és Németországban igen kiterjedten tenyészítik. Magyarországon csak elvétve tenyészítik, mert a nagyobb-tetű tyúkok kedvelőinek udvarát már benépesítette a plymouth, langshan és orpington akkora, mikorra a wyandott jött. A magyar baromfitenyésztők pedig az újdonságokat — nem egészen alaptalanul — óvatosan fogadják. A wyandott azonban megérdemelné, hogy vele foglalkozzunk és a jó tojó törzsek továbbtenyésztésével úgy a tojástermelés, mint a hústermelés szempontjából kiváló tenyészeteket alapítsunk.

Ezüst wyandott.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Csehországba útlevelet hogyan szerezhetek? (D. I. Vezseny.) — **Felelet.** A főszojgabirói hivatal állítja ki az útlevelet, amelyre a láttamozást (vizumot) Budapesten a cseh konzulnál (V. kerület, Rudolf-rakpart 10. szám alatt), kell megszerezni.

Kérdés. Kétszáz dohánytőre engedélyem van. A szárazság miatt kevés lesz a termés, ezért sarjudohányt szeretnék termelni. Szabad-e? (8857. sz. előfizető, Szegvár.) — **Felelet.** Akik saját-célú dohánytermesztésre engedélyt kaptak, sarjudohányt nem termelhetnek. Ha a dohányt letéri, dobja ki a töveket is, nehogy sarjudohány termesztés gyanújába essék és megbüntessék.

A mai vasárnapon az Ecclesia Harangművek öntödéjéből az eddig öntött harangegyüttesek legszebbikét, melyet a kalocsai székesegyház részére rendelt az érsek és a székeskáptalan, szállították el. A harangok össz súlya 60 mázsa. Az ünnepélyes felszentelés folyó hó 14-én, hétfőn volt, melyen az Orsz. Harangszakértői Bizottság elnöke, Kovács Mihály esperes is résztvett. Érdemes feljegyezni, hogy a kalocsai székesegyház Kovács esperesnek minden előírását a legaprólékosabban követte és az új harangokhoz régi vasszakok helyett előírással új fasiszakokat is készített.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Olvasóinkhoz!

A «Vasárnap»-nak közel kétesztendő fenállása óta mindenki meggyőződhetett arról, hogy mindig a falvak népének céljait szolgáltuk. Ez a cél csendült ki vezércikkeinkből, apró társadalmi karcolatainkból; ez a cél iránvította mezőgazdasági rovatunkat, melyben az állattenyésztés és földművelés minden kérdését megvilágítottuk, hogy egy-egy jelentős lépést tegyünk a többtermelés megvalósítása felé. A földművelők segítségére sietve, ingyen tanácsadó rovatot nyitottunk, melyet ezren és ezren kerestek fel eddig. Ezenfelül gondoskodtunk olvasóink mulattatásáról is: regényeinket, híreinket, tréfáinkat, rejtvényeinket ebből a szempontból válogattuk össze. S hogy kitűzött céljainkat sikerült megközelítenünk, bizonyítják a gondosan őrzött levelek, melyekben olvasóink a legnagyobb szeretet hangján emlékeznek meg rólunk.

Munkánk természetesen nagy anyagi áldozatot kívánt, — ezt mindenki tudja. Örömmel áldoztunk addig, amíg anyagi erőink kimerülése nélkül áldozhattunk. Az utóbbi napokban azonban a drágaság minden téren olyan magasságot ért el, mint még soha. Hogy egyebet ne mondjunk, a papiros kilogrammjának ára egy hónap alatt 60 koronáról 135 koronára szökött (békében néhány fillér volt!) és nem vagyunk bizonyosak benne, hogy mire ezek a sorok olvasóink kezébe jutnak, nem lesz-e máris lényegesen nagyobb az ára. Az előállítási költségek, a nyomdai munkások munkabére sokszorosan emelkedik, csak legutóbb háromnegyedével emelték a munkabéreket. A «Vasárnap» első oldalán helyet foglaló klisé darabja körülbelül 2600 koronába kerül. Hol van még a szerkesztőség és kiadóhivatal tagjainak tiszteletdíja, a felemelt postadíjak és ezer egyéb. Főlétséges folytatnunk a számok ilyen megdöbbentő felsorolását, néhány szám már elegendő monddott.

Ilyen kiadások mellett olvasóink lapunk egy-egy példányáért eddig öt koronát fizettek, az előfizetők ennél is kevesebbet. Létünk azonban alapjában inogna meg, ha nem volnánk kénytelenek az előállítási költségek csekély kis hányadát olvasóinkra hárítani. Nem szívesen tesszük, de megnyugtat bennünket az a gondolat, hogy olvasóink belátják lépésünk elkerülhetetlenségét és aki eddig velünk volt, ezután is mellettünk marad.

Jövő héttől kezdve tehát lapunk egy-egy példányának ára **tíz korona**

lesz. Gondoljanak olvasóink arra, hogy ez az emelkedés egy hónapban az eddiginél csupán húsz koronás túlkiadást jelent; olyan csekély összeget, melyet a mai viszonyok között havonta a legszegényebb ember is nélkülözhet, hiszen húsz koronáért másvalamit — édes-keveset vásárolhat.

És most olvasóink szíves elnézését kell kérnünk azért, mert mult heti számunkban sajnálatos sajtóhiba folytán példányaink új árát tíz helyett nyolc koronában jelöltük meg. A félreértések elkerülése végett mai számunkat még a régi áron, öt koronáért, számítjuk és a tíz koronás ár s az új előfizetési díjak csak jövő héten lépnek életbe.

Természetesen előfizetési áraink is megváltoznak, de most is kedvezményt biztosítanak azoknak, akik előfizetnek és nem példányként vásárolnak.

Új előfizetési díjaink:

negyedévre	100 K
félévre	190 K
egész évre	360 K

A „Vasárnap”

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IV., Múzeum-körút 1. sz. V. em.

József királyi herceg ötven éves. József királyi herceg augusztus 9-én ünnepelte ötvenedik születésnapját. Ez az ünnep alkalmat adott arra, hogy az egész ország ragaszkodását és jókívánságait tolmácsolja a közszeretnek örvendő királyi herceg előtt. Horthy Miklós kormányzó személyesen üdvözölte a királyi herceget, aki eie a nap folyamán egymásután járultak a kormány, a főváros, a katonaság, a politikai, társadalmi s más egyesületek képviselői. *Augusztus* hercegasszony férje születésnapja alkalmával *egymillió koronát* adományozott a budapesti mentőknek.

Gyárfás József kísérletügyi főigazgató lett. Gyárfás József magyar királyi gazdasági főtanácsost, kísérletügyi igazgatót, a kormányzó főfőméltósága kísérletügyi főigazgatóvá nevezte ki. A *Vasárnap*-ot különösen közelről érinti ez a kitiintetés. Lapunk egyik leghasznosabb munkatársát tiszteli Gyárfás Józsefben, akinek gazdasági szakkikéi megannyi becses útmutatások az okszerű agrárkultúra s a többtermelés számára.

Szeptemberben dönt a népszövetség Magyarország felvételéről. A Genfben székelő nemzetek szövetségének főtitkáráról Bethlen István gróf miniszterelnök címére levél érkezett. Ebben tudtul adja, hogy a nemzetek szövetsége szeptember hó 4-én kezdődő ülészakának tárgysorozatára kintűzték Magyarország felvételi kérelmét.

A német birodalmi elnök kiáltványa az alkotmány évfordulóján Ebert, a német köztársaság elnöke, az alkotmány meghozatalának évforduló napján kiáltványt tett közzé, melyben többek közt a következők foglaltatnak: «Németország nem fog tönkre menni — mondotta — *amig csak lélegzeni és dolgozni tudunk.* Békét és egységet akarunk. Vágyunk teljesülésével a fekete-pirosarany zászlók alatt az egység, jog és szabadság dala legyen hazafias érzelmünk kifejezője. Sohasem fog elhagyni miniket a szilárd hit, hogy *megmenekszik Németország és megmenekszik a világ.*»

Amerikai kivándorlók.

Hosszú idő után a napokban indult el az első kivándorló csoport hazánkából. Képünk a messzire vándorlókat a Cunard-Line hajóstársaság budapesti házának udvarán mutatja be.

Pályázataink eredményét jövő héten hirdetjük ki!

A Felvidék harca a magyar iskolákért. A Felvidék magyarsága nemrég magyaránny mozgalmat indított, amelynek az a célja, hogy a cseh mohóság részéről elnyeléssel fenyegetett iskolákat megmentsa a magyar kultúrának. A legutóbbi vasárnapon Pozsony, Komárom, Léva és Szepesi magyarjai tartottak gyűléseket, amelyek mindannyija a legszélesebb társadalmi rétegek magyaránny részvételével folyt le. A pozsonyi gyűlés javaslatot fogadott el, amelyet a cseh kormányhoz terjesztenek elő. Ez a határozat többek között követeli, hogy minden olyan helyen, ahol három évi átlagban negyven magyar tanköteles volt, magyar nyelvű állami iskolákat, illetve magyar osztályokat állítsanak fel. Négy száz magyar tanköteles után magyar nyelvű állami polgári fiú- és leányiskolákat, a nagyszámban magyarok által lakott városokban pedig középiskolákat létesítsenek. Követelik a lelkiismereti szabadság olyan biztosítását, hogy minden szülő abba az iskolába irathassa be gyermekét, amelybe akarja. A határozati javaslat ezenkívül kívánságot tartalmaz az elbocsátott tanerők visszahelyezése, az elrekrutált iskolák, intézetek és internátusok vizaadása és a magyar nyelvű oktatásnak az egész vonalon való lehetővé tétele tekintetében.

Az ántant miniszterelnökei Németország fizetésképtelenségéről tárgyalnak Londonban. Németország a reáört jövátelt legutóbb esedékes részletét nem tudta megfizetni, amiért a franciák büntető rendszabályokat léptettek életbe. Ugyanakkor a nagyhatalmak miniszterelnökei értekezletre gyűltek egybe Londonba annak megbeszélésére, miként lehetne Németországon a kétszáz millió arany márkát behajtani. Az értekezlet folyamán igen súlyos nézeteltérések merültek fel Lloyd George angol és Poincaré francia miniszterelnök között. Az angol kormányelnök túlszigorútnak találta a francia javaslatokat s kijelentette, hogy nem engedi Németországot tönkretenni. A helyzet annyira válságos lett, hogy mindenki az angol-francia barátság felbomlásától tartott már. Végül is abban állapodtak meg, hogy a kérdést szakértő bizottságnak adják át tanulmányozás és jelentéstétel végett. A bizottság elfogadhatatlannak jelentette ki a franciák követeléseit, mire maga Poincaré is iparkodott közeledni Lloyd George álláspontjához. A londoni értekezlet még tart, sorsa bizonytalan, de valószínű, hogy a józabb angol álláspont fog felülkerekedni s a németek lialadékot kapnak a jövátétel törlesztésére.

Csótra érkezett az utolsó túszzállítvány. Augusztus hó 10-én Csótra újabb százharminctagu túszzállítvány érkezett, melynek tagjai tisztekből, tisztjelöltekből és családtagjaikból állanak. Ez az utolsó csereszállítvány volt. Ennélfogva a Jungerth dr. osztálytanácsos vezetése alatt álló rigai magyar hadifogoly-bizottság befejezven működését, feloszlik és még augusztus közepén elhagyja Rigát. A rigai és a revali m. kir. konzulátusok vezetői azonban megkapták a szükséges utasításokat, hogy ezután még Szovjetországból egyenként hazatérni kívánó magyar túsok és hadifoglyok hazatérését minden lehető módon és egyetértően a moszkvai német segélybizottsággal továbbra is elősegítsék és az eltűntek utáni kutatásokat szorgalmazzák. Esetleges kérdőködések és pénzküldeményeket oda kell intézni német nyelven.

A bakonyaljai gazdák termelő- és értékesítő-szövetkezetet alapítottak. A Bakony aljában fekvő községek gazdái szövetkezetbe tömörültek, melynek révén gabonájukat és egyéb termékeiket szövetkezeti úton értékesíthetik. A gazdaságukban szükséges dolgok beszerzéséről pedig szövetkezetük útján gondoskodnak. A szövetkezet foglalkozni fog a tojás, toll, csont és rongy összegyűjtésével, illetőleg értékesítésével, továbbá elhatározta tejgyűjtő telepek felállítását, valamint tejtermékek, vaj, sajt készítését és forgalomba hozatalát. Az üzlet lebonyolításában a «Hangya», a «Futura» és a «Gaea» központok állanak. A szövetkezet székhelyén, Pápateszéren, július 23-án tartotta alakuló közgyűlését. A nagyszámban megjelent tagok figyelemmel és élénk helyesléssel kísérték Jankovich-Bésán Endréné grófnő titkáranak, Bellosics Jánosnak, fejtegetéseit és előadását, ki a szövetkezet létrehozásával érdemeket szerzett. Dávid Ferenc, a «Hangya» titkára ismertette azokat a módozatokat, melyek a teljes sikert biztosíthatják. A szövetkezet elnöke Stenger Gyula plébános (Pápateszér), ügyvezetője Bellosics János titkár (Gic).

Megnyílt a Falu-Szövetség balatoni kiállítása. Messze vidékről összesereglett nagyszámú közönség jelenlétében nyílt meg a mult pénteken Keszthelyen a balatoni vándorkiállítás. Különösen megkapó a Balaton-vidéki halászat, vadászat, erdészet ezernyi darabból álló osztálya. Elsőrendűek a mezőgazdasági csoportban a keszthelyi állami gazdasági akadémia gyűjteményei, Festetich Tasziló herceg keszthelyi, Károlyi Imre gróf zalaszentgróti uradalmának nemesített magvai és más terményei. A kulturális osztály gazdag változatban mutatja be a helikoni vonatkozású emlékeket s a Balaton-mellékén született vagy élt nagyjainkra vonatkozó ereklyéket, de figyelemreméltók a festmények, antik tárgyak, órák, iskolai slöjd-munkák csoportjai is. A kézimunkák között kimagaslík Györffy Ilona nagykanizsai urnó saját találmányú Pannonia-csipke gyűjteménye. Az építészeti osztályban sok célszerű olcsó építkezési eljárás szabadalom került bemutatásra. Gazdag és érdekes az ipar, háziipar, kertészet s a Balaton-vidéki borok csoportja is. A megnyitáson a minisztériumok részéről Tóth Lajos államtitkár, Dörner Béla, Hegedüs Aladár és Dezsényi Béla miniszteri tanácsosok vettek részt.

Augusztus 17-től kezdve drágább lett a vasút. A kereskedelemügyi miniszter, tekintettel a vasutak többmilliárdos ráfizetésére, az érdekképviseletek véleményének meghallgatása után fel-emelte a vasuti viteldíjakat. A díjtételek emelése a következő mértékben történt: a személy- és podgyászdíjszabás körében a gyorsvonati menetdíjakat százhusz, az ily vonatokhoz feladott utipodgyászviteldíjat kétszáz százalékkal emelték, míg a személyvonatok menetdíjait száz, az ezekkel szállított podgyász díjtételeit pedig, valamint az expresszárúkéit is, százötven százalékkal emelik. Még nagyobb az emelés a gyors- és teheráruforgalomnál. Kétszáz százalékkal emelik a gyorsárúként feladott nagyértékű cikkek, a lovakra, szarvasmarhára és baromfira vonatkozó kivételes díjszabások díjtételeit, míg a közönséges és mérsékelt díjú gyorsárúkéit százötven százalékkal drágítják meg. A felemelt díjszabás úgy a személy-, mint az áruforgalomban augusztus 17-én lépett életbe.

Szabad gazdasági forgalom a magyar-osztrák határon. A magyar-osztrák határszéli gazdasági tárgyalások véget értek. A megegyezés értelmében az osztrák-magyar határságba eső községeknek a szabad gazdasági forgalmat és a termést engedély nélküli kivitelét megengedik. Azoknak az ingatlanbirtokosoknak, akiknek birtokai a másik állam területén vannak, megengedik, hogy a termést ugyancsak engedély nélkül hozhatják be, illetve vihetik ki.

Hol adják ki a szerb-horvát területre szóló útleveléket? Augusztus 7-én a szerb-horvát-szlovén királyság főkonzulátusának útlevélosztálya a Veres Pálné-utca 17. II. emeletére költözött. Az útlevélosztály útleveléket hétköznap délelőtt 9—12 óra között látta-moz, útlevélügyekben hétfőn, szerdán és pénteken délután 4—6 óráig kérvényeket vesz át és ad értesítéseket. A konzulátus többi ügyeit (hitelesítések, felvilágosítások stb.) hétköznap 11—12 óra között intézik el Honvéd-utca 16. II. emelet alatt.

A búzaválutára való áttérés ügyében országos iparoskongresszust hívnak egybe. Régi kívánság a kisiparosság részéről, hogy munkájuk teljesebb értékelése céljából készítményeiket búzaválutában fizetessék meg. Hogy ebben a tekintetben az ország iparosága egyöntetű határozatra jusson, a közeljövőben minden valószínűség szerint Hódmezővásárhelyre országos iparoskongresszust fognak egybehívni, amely hivatott lesz a nagyjelentőségű ügyben dönteni.

Az osztrákok örömmimára kényszerítik a burgenlandi egyházakat. Az osztrák kormány nemrégiben rendeletet adott ki, amelyben arra kötelezte a megszállott nyugatmagyarországi területek evangélikus lelkészeit, hogy az istentisztelet befejezésével az alábbi imát mondják el: «Köszönjük a Mindenhatónak, hogy Ausztriához csatoltak bennünket». A megszállott nyugatmagyarországi területek magyar- és németnyelvű lakossága közt nemcsak meglepetést és bosszankodást keltett az osztrák kormánynak ez a rendelkezése, de nevetnek azon, hogy Ausztria ily módon igyekszik a hangulatot maga felé fordítani, holott a lakosság lelkében csak egyellen vágy él — visszakerülni Magyarországhoz.

Megdrágult a gyógyszer. A gyógyszeresek ára ismét drágult. A már engedélyezett negyven százalék felár helyett további rendelkezés százszázalékos felárt számíthatnak a gyógyszereszek.

Képek a kivándorlókat és visszavándorlókat védő iroda életéből.

A belügyminisztérium a ki- és visszavándorlók védelmére irodát tart fenn Budapesten, a Keleti pályaudvaron, hogy minden szükséges felvilágosítással ellássa és megmentsse őket a dollárkufarok körmei közül. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, mikor a ki- és visszavándorlók ügyei elintézésére várnak az irodában.

Hatszázharminc hold föld a hadiözvegyeknek és rokkantoknak. Az Országos Földbirtokrendező Birósághoz Nagy Ferenc és Vecsey Zoltán debreceni lakosok azzal a kérelemmel fordultak, hogy a Richter Gedeon tulajdonát képező hatszázharminc holdas ebesi birtokot sajtúítsák ki. A biróság a birtokot kisajátíthatónak találta, ennél fogva a városi tanács intézkedett, hogy a földre igényt tartó hadirokkantak és hadiárvaik összcírása a városi előljáráson megkezdődjék.

Gazdasági téli iskolák. A Magyar Királyi Gazdasági Téli Iskolák szervezetének ismertetését a földművelésügyi minisztérium kiadta Beszterczey Gábor összeállításában. A Magyar Királyi Gazdasági Téli Iskola a m. kir. földművelésügyi minisztérium fennhatósága és felügyelete alatt áll. Az iskola gazdasági szakiskola és egyben továbbképző tanfolyam, melyben a gazdaiifjak két téli féléven át alapos elméleti képzést nyernek mindazon tudományokban, melyekre az okszerű gazdálkodásnál szükségük van és ezt az elméleti képzést az otthonukban töltendő két nyári félévi gyakorlatban az iskola tanszemélyzetének vezetése mellett kiegészítik. Az iskola két osztályból áll: az alsó osztályból és a felsőből. Mindkettő október 1-től április 1-ig tart. A tananyag a célnak megfelelően a következő ágakat öleli fel: talajművelés és növénytermelés, állattenyésztés, méhészet és selyemhernyótenyésztés, gazdasági számvitel, gazdasági üzem, berendezés és becsléstan, kertészet és szőlőművelés, magyar nyelv, mennyiségstan, mértan, gazdasági földrajz, gazdasági természettan és vegytan, történelem és alkotmánytan, háziipari oktatás. Azonkívül önképző gazdakörök is lesznek és a nemzetvédelmi szolgálatra való előkészítés is szerepel. Felvételi feltételek: 1. kifogástalan előélet, 2. bizonyítása annak, hogy saját, illetve szülei gazdaságában fog az intézet elvégzése közben és után is maradni, 3. elemi iskolai képzettség, 4. 15—21 éves életkor, 5. egészséges testalkat.

A szövetkezetek minden vásárlója tag legyen. A szövetkezetek igen szépen fejlődnek, azonban, amint a «Hangya» szövetkezeti szaklap írja, még igen sok oly szövetkezet van, ahol nem tagok is vásárolhatnak. Ezt meg kell szüntetni és arra kell törekedni, hogy minden vásárló legyen egyúttal tagja is a szövetkezetnek. Aki élvezni akarja a szövetkezet előnyeit, tartsa kötelességének a szövetkezetek támogatását és vegye ki részét abból a munkából, amelyet a szövetkezetek végeznek. A szövetkezetek tagjai elvárhatják, hogy azok, akik a szövetkezetnél vásárolnak, legalább néhány üzlet rész jegyzésével segítsék elő a szövetkezet fejlődését. Ma a kiszámíthatatlan viszonyok következtében az árubeszerzés kockázattal jár, épen azért csak az a szövetkezet jár el helyesen, amelyik kizárólag tagjai részére szerez be árut. A szövetkezetek a földművelő gazdasági érdekeiért harcolnak, tehát joggal kérhetnek tőlük támogatást üzlet rész jegyzésével, ami tulajdonképpen nem is támogatás, hanem igen okos és célszerű tőkebefektetés.

Cseh «nemzeti hős», akinek hamvait mesterségesen állították elő. 1910 novemberében az egész világot bejárta az a hír, hogy Csaszlauban, a Péter Pál-templomban megtalálták Zsizska János cseh «nemzeti hős» csontjait, akinek holttestét annak idején állítólag titokban temették el. Cverina József csaszlaui tanár most nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelenti, hogy a csontok felvétele alkalmával talált közönséges hamisítványok. Cseh nemzeti érzésű körökben ez a leleplezés nagy felzúdulást keltett.

Ceglédbercelen gyilkoltak a kommunisták. A ceglédberceli szállásokon egy idő óta nagyszámú budapesti gyárimunkás tartózkodik, akik kommunista beszédekkel izgatják a munkásokat. A múlt vasárnap este az egyik ceglédberceli kocsmában a kormány ellen izgattak, majd elhatározták, hogy tüntetést rendeznek a proletárurolom visszaállításáért. A felzúgott tömeg helyeselte a lázító beszédet mondó elvtársak kijelentéseit és az *Internacionálé hangjai mellett haladt a Cegléd felé vezető úton.* A tömeg magatartása csakhamar erősen fenyegetővé vált. Versinkó Márton hetvenéves földmunkás, aki hazafelé tartott, megtámadták és kényszeríteni akarták, hogy részt vegyen a tüntetésben. Versinkó ellenszegült. Erre a tömegből több munkás botokkal agyba-főbe verte Versinkót, majd egyikük késével mellbe szúrta a földön fetregő öreget. Versinkó a szúrás következtében pár perc múlva meghalt. Ugyaneznap néhány gazdát súlyosan megszurkáltak. Egy asszonyt, aki a tüntetők közé keveredett, többször mellbeszurkáltak és összerugdostak. Az asszonyt igen súlyos sérülésekkel szállították be a ceglédi kórházba. Életben maradásához kevés a remény. Végre a Ceglédbercelre érkező albertirsai csendőrosztog körülfogta a tüntetőket. A tömeg a csendőrök erőlyes fellépésére rövidesen szétszórt. A zavargásban résztvevő több gyári munkást letartóztattak, mert az a gyanu ellenük, hogy ők ölték meg Versinkót. Azonkívül a csendőrség széleskörű nyomozást is indított. Még több letartóztatás várható. A tíz letartóztatott munkást csütörtök reggel be szállították a kecskeméti ügyészség fogházába.

Huszonnyolcezer embert pusztított el a kínai szélvihar. Kínában az elmúlt napokban borzalmas szélvihar dühöngött, amelynek áldozatai közül eddig huszonnyolcezer holttestet számoltak meg. Hatalmas segélyakciót indítottak. Az angol és japán hatóságok az életben maradt károsultakat ingyen élelmiszerekkel és egyéb felszereléssel látják el.

Száz millió német él a világon. A külföldön élő németek egyesületének minap Kulmbachban tartott nagygyűlésén közölték, hogy a száz millió német közül ezidőszert negyven millió a német birodalom határain kívül él.

Rómában az időjárás miatt számos öngyilkosság történt. Rómában néhány napja heves sirokkó dühöng s emellett a hőmérséklet 38 fok Celsius. Az elviselhetetlen időjárás a lakosságot a szó legszorosabb értelmében kétségbeejti s olyan izgatottságot okoz, hogy már eddig számos öngyilkosság történt.

Húszezer hadimilliomos él Amerikában. Az amerikai bányászszakszervezetek képviselője *Blackfouiban* tartott beszédében megállapította, hogy az *Egyesült Államokban a háború alatt körülbelül húszezer ember lett hadimilliomos.*

Gyümölcsmag mint kovácsszén. A történelemtudósok kimutatták, hogy az egyiptomiak a datolyapálmá gyümölcsének szárított magját kovácsszénként használták fel. Érdekes kísérletek folynak ma arra nézve, hogy az Európában honos gyümölcsök magjai szén helyett használhatók-e? Különösen fontos volna ez Magyarországra nézve, amely legjobb szénbányáit veszítette el. A barack, cseresznye, meggy és különösen a szőlő szárított magja állítólag nagyon jól helyettesíti a kovácsszénét.

Kötelező poloskairtas Belgrádban. A belgrádi egészségügyi minisztérium a lapok útján felhívta a város lakosságát, hogy mindazok, akiknek poloskás lakásuk van és lakásukat ki akarják tisztíttatni, sürgősen jelentkezzenek a közegészségügyi minisztériumban. *A minisztérium felvette az évi munkaprogramjába az állami poloskairtasítást is,* mert a szerb főváros lakossága rendkívül sokat szenved az élszúktól.

Az orosz pokol. Az oroszországi éhezőket segítő lengyel segélyző-bizottság propaganda-iratot adott ki, amely többek között a következő borzalmas képet tárja fel az éhhalállal viaskodó oroszokról: egyhelyütt a padlón holtan találták az éhhalált halt anyát, mellette a tizenkét éves fiának rettenetesen feldarabolt holttestét és előtte térdeplő helyzetben megmerevedve ennek idősebb bátyját, egy húsz éves ifjút, aki görcsösen összeszorított kezében kést szorongatott. *Fogai között még látni lehetett fiatalabb öccse holttestéből származó húsdarabokat. A város utcáin az ebek az emberi holttestek csontjaiért marakodnak.* Valamennyi temetőt felásták, a holttesteket kifosztották ruházatukból és a fehérneműből. Puffadt hasú, éhező gyermekek százával csavarognak és keresgélnek élelmaredek után.

Emberi ujjakkal jött világra egy sertés. Mezőkövesden Kovács Mátyás ottani gazdáikodónak nemrég megellett az anyakancája s az egyik kismalac ugyancsak furcsa külsővel örvendeztette meg gazdáját. *A malac első két lábafeje emberi kézhez hasonlít, amelyen őt teljesen kifejlődött ujj és köröm van.* A környékbeliek csodájára járnak a különös lábú állatnak.

Hatezer éves hajnövesztő szer. A hiúság nemcsak a mai ember tulajdonsága, hanem hiú volt az ember mindig. Egy angol orvos az egyik egyiptomi király anyjának sírkamrájában talált papiruszra írva hajnövesztő szer készítés módjának leírását találta meg. A papirusz a Krisztus születése előtti 4000-ik évből való. A rendelvény szerint a jó hajnövesztő szer így készül: *Végy egy adag kutyakörmöt, egy adag datolyát és egy adag szárparpatát, főzd meg ezeket olajban és dörzsöld be jól az így nyert jolyadékkal a fejed bőrét.* Plinius latin történetíró szerint az egyiptomiak a nád héjának hamuját is használták hajnövesztő szerül.

Tréfák.

Hány óra?

- Ugyan kérem, nem mondaná meg, hány óra?
- Nem tudom, *nem vagyok idevalósi!*

Aki visszafelé beszélt.

- Fűrész Jóska, a tehénpásztor, lelkendezve fut haza a legelőről. Egyenesen bé Darkó Laji bához s fulladozva jelenti, hogy:
 - Megdőglött a Szilaj tehene! A sánta ügyvéd tehene fölhasítá a szarvával a hasát s kiduvadott az egész bele!...
 - E bizony délelőttre elég rossz hír, Jóska!...
 - Ne búsuljon Darkó uram. Hárman es láttuk. Én, az öreg Csinta, meg Maruc János. Van tanu s van törvény!...
 - Igazán jól beszélsz, Jóska, de a sánta ügyvédnek huncfut esze van...
 - Nem külömb a kendénél! Oda fel sem megyek. Végezze el Darkó uram a többit...

Fűrész Jóska, a tehénpásztor, mégcsak egy-két korty jóféle házipálinkát nyelt s visszament a csordát őrizni. Darkó Laji bá búsult is, nem is. Egy ideig mormogott, zsörtölődött az udvaron, aztán görbe pálcát akasztott a karjára s felméné a sánta fiskális-hoz. Kopogtatott az iroda ajtaján. Be is lépett olyan szomorú ábrázattal, mintha mindene leégett volna az éjjel. Csendes köszönés. Rendes fogadás. Aztán előáll a beszéddel Darkó Laji. Panaszosan mondja el, hogy mi járban jött:

— A bizon baj esett tekintetes ügyvéd úr... a Szilaj tehene nem csinálta a bajt... megdőfte a tekintetes ügyvéd úr tehénét az ágyékába s megdőglött a tekintetes ügyvéd úr jó tejelő, drága marhája...

— Darkó uram, itt a 371. paragrafus a döntő. Megfizeti nekem a tehenet! Ez a törvény! S a törvény mindig törvény!... — Hiszen tudom én azt, de nem lehetne elfelezni azt a nagy kárt? Minthogy az oktalan állat csinálta?...

— Törvény, törvény! — mondja keményen a sánta fiskális és toppant hozzá nyomatékosan a sánta lábával.

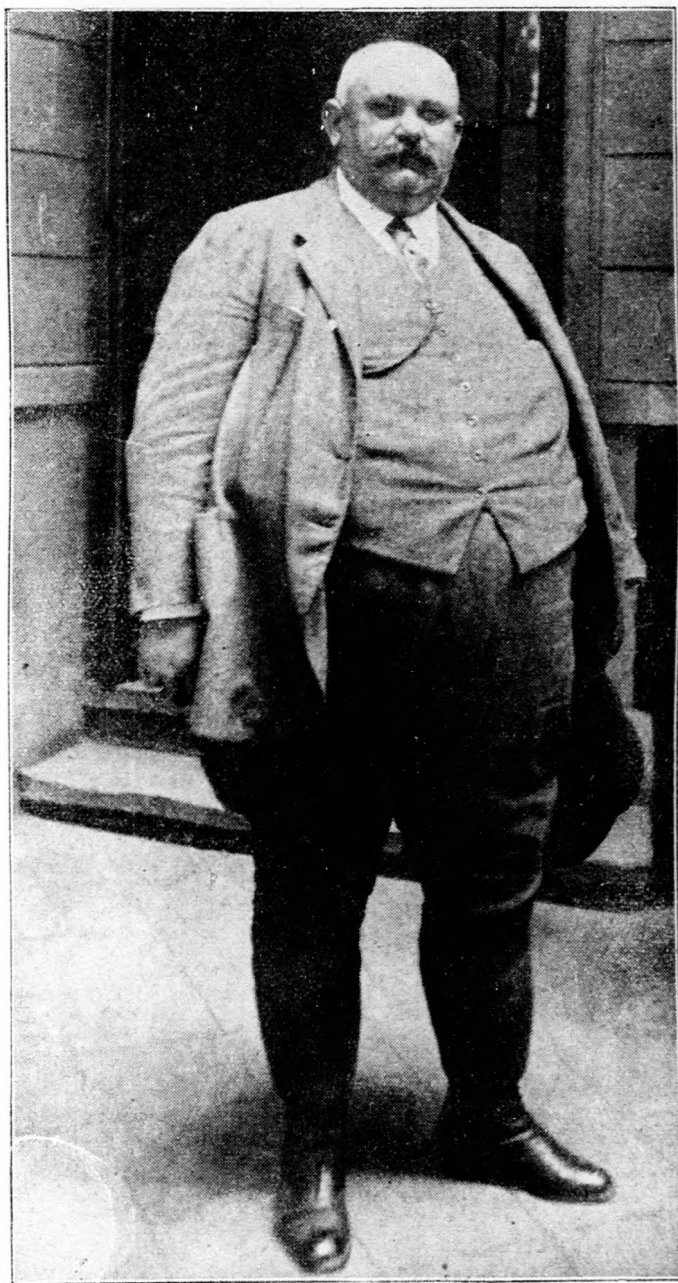
Darkó Laji nagy szomorúsággal távozik az ügyvédi irodából. Csak jó másfélóra mulva tér vissza ismét.

— Megest itt vagyok tekintetes ügyvéd úr, mert az elébb visszafelé beszéltem. Az én Szilaj tehenem dőglött meg, mert a tekintetes ügyvéd úr tehene döfte ki a belét...

— Arra nincs paragrafus!... Nem jár érte semmi! — vágja rá a sánta fiskális nagyszerényen.

De már késő volt. A visszafelé beszélő góbé kiszedte a tudományát. A 371-ik paragrafust tudta. Két tanuja megvolt. Délután szekerre tették a Darkó Laji megdőglött Szilaj tehenét. A szekér után kötötték a sánta fiskális döfös tehenét, aztán meg sem állottak a prókátor udvaráig. Ott hagyták a dőglött tehenet is, az élőt is. Kifelé jövet Darkó Laji bá oda szolt a sánta fiskális-hoz:

— No, úgy-e, hogy visszafelé beszéltem? Isten áldja meg a tekintetes urat!... Megvan a két tanum...

A legnehezebb ember.

Képünk *Viletel* György losonci gyümölcskereskedőt ábrázolja, ak két méter magas és kétszázöt kilogramm súlyu.

+ F + L + O + R + I + Á + N +
REGÉNY IRTA: NYÁRY ANDOR

(7. folytatás.)

Flórián szemei kimeredtek. A sokaság között Bertát pillantotta meg, amint egy pieró elől szaladva, a tömegből kacagva kivált.

A pieró lázasan üldözte s a kijárat előtt elfogta.

— Egy csókot? — ostromolta Bertát.

— Nem! — incselkedett a leány.

— Kérek?

— Nem!

— Könyörgök?

— Akkor sem!

— Esedezem?

— Akkor sem!

— Akkor elveszem erővel! — kiáltott a felhevült pieró és megragadta Bertát.

A továbbiakat nem láthatta Flórián, mert a pieró az ellenkező Bertával belevegült a tömegbe.

Amint a régi kép eltűnt, új kép tárult Flórián elé. Milyen különös! Mintha mindenki ismerőse lett volna. Most meg a szép asszonyt pillantotta meg, akiről a szabász délelőtt mértéket vett.

A szép asszony arca sűrűn le volt fátyolozva s egy fiatal márki erőszakoskodott vele. Mindenáron látni akarta az arcát.

A szép asszony még futtában hevesen tiltakozott:

— Nem emelem fel a fátyolomat. Hagyjon el!

A márki kérlelhetetlen maradt.

— Hiába védekezik. Látni akarom az arcát, — szolt és követelőleg elibe állt.

Az asszony dühös volt:

— Ha erőszakosodik, segítségért kiáltok.

— Még csak az kellene!

— Megteszem, ha nem távozik.

A márki látva az asszony határozott fellépését, kérlelni kezdte:

— Miért kinez?

Az asszony mosolygott:

— Meg akarom kimélni a csalódástól.

— Ezt maga se hiszi el, — pirult el a márki.

— Az asszony egy lépéssel közelebb lépett hozzá és mélyen a szemébe nézett:

— Miért?... Nem hiszi el?

— Egy pillanatig sem! — erősködött márki.

Az asszony nagy lendülettel kapott a fátyolához, hogy azt egyetlen rámtással felrántsa.

— Akkor hát!... — mondta sértődött büszkeséggel és hirtelen elnevette magát:

— Kétkeldejék benne!

És kacagva faképnél hagyta a meglepett márkit.

A márki egy ideig bambán nézett az elröppent asszony után, majd dühösen ugrott egyet:

— Ezután még tüzebben udvarolok neki!

És nagy kecskeugrásokkal elrohant utána.

Flórián arca mosolyra torzult.

Most hirtelen megélenkült a térség. Sok-sok jelmezes kacagó-vihogó férfi és nő jött. Valamit hoztak magukkal, de az első pillanatban nem lehetett látni, mert szorosan körülfogták. Éktelen lármájukból ítélve, szokatlan látvány lehetett, mert mindenki köréjük sereglett és harsogva éljenzett.

Egy bohócnak öltözött férfi felugrott az oszlop alapzátára és harsány hangon bemutatta az érkezettet:

— Hölgyeim és uraim! Ezennel bemutatom önöknek Max-paxot, Afrika lelegegánsabb hercegét, aki leánynézőbe jött át Európába.

Max-paxra mutatott:

— Lehet versenyezni a kezéért!

Azzal leugrott az oszloptalapról.

Mindenki kacagott, hogy csak úgy csengett a térség.

Most a tömeg kissé szétvált és Flórián meglátta Max-paxot, az afrikai herceget. Apró, fehér pónilovon hunyorogva ült, jobbkezevel szaporán vakargatta a tarkóját és furcsa grimaszokat csinált a nevető hölgyekre.

Mert Max-pax egy selyembe öltözött kis majom volt és barátságosan nyujtogatta mancsát az üdvözlő hölgyeknek...

Egy pajzán grizett megrántotta a majom selyem bugyogóját. A majom nagyot ugrott a lovon és makogva szembe fordult a grizettel. A mozdulat olyan nevetséges volt, hogy a jelenlevők harsogó kacajba törtek ki és csipkedni kezdtek a majmot. A majom hevesen védekezett, ide-oda kapkodott.

Akadtak hölgyek, akik szerelmet vallottak neki és egyenesen kijelentették, hogy szörös kis mancsára igényt tartanak. Persze mindez óriási láрма közepette történt.

A legnagyobb lármában jajveszékelve rohant a térre egy testes hölgy, akiben a mosolygó Flórián a délelőtti selyem vásárló asszonyt ismerte fel.

A testes hölgy magából kikelve ordította:

— O, jaj! Jaj nekem!

A legközelebb álló hölgyre emelte könnyes tekintetét:

— Nem látta, kérem? — kérdezte siránkozó hangon.

— Kit keres asszonyom? — lepődött meg a kérdezett hölgy.

A kövér asszony ahelyett, hogy a kérdésre felelt volna, könnyezve magyarázott:

— Leültettem a fotelbe. Külön ráparancsoltam, hogy maradjon ott. És képzelje, mikor visszajöttem, nem volt a fotelben.

Sírásba fult a szava.

A keserves sírásra többen figyelmesek lettek.

— Miről van szó? — lépett a kérdezett hölgyhöz egy pieró.

— Valaki eltűnt, — mondta a hölgy.

— Kicsoda?

— Aki a fotelben ült.

— Ki ült a fotelben?

A kövér asszony nem állhatta tovább, vastagon bele-sírt a diskurzusba:

— A Maxi!

A pieró részvétellel fordult a testes hölgy felé:

— A kis fia?

A testes hölgy még jobban jajveszékelt:

— A majmom!

A majom körül csoportosuló tömeg — Maxi bizonyosan újabb grimaszt csinált, — éljenezni kezdett:

— Éljen Max-pax! Éljen az afrikai herceg!

Az éljenzésre a kövér hölgy hirtelen felkapta a fejét s az éljenzők felé fordult. Mikor megpillantotta a póni lovon evickéllő majmot, síró szája mosolyra huzódott, aztán repeső örömmel felkiáltott:

— Maxi! Hiszen ez a Maxi! Az én kis fiacskám!

A majomhoz rohant, felkapta és mellére szorította, hogy Maxi a nagy szeretettől csak úgy nyöszörgött.

A kövér asszony most már örömeiben sírt:

— Maxi! Édes kis Maxikám! — fuldokolta. — Csakhogy megvagy!

— Maxi! Maxi! — ordította a tömeg és a férfiak és hölgyek kacagva ugráltak, tapsoltak.

Az álmodó Flórián mosolyogva nézte a történeteket, majd hirtelen megvonaglott a teste. Az orrcimpái tágultak, a keble lázasan zihált. Látott valakit.

Két férfi érkezett a térre.

Flórián az egyik férfinél önmagát ismerte fel, a másikon pedig Pált, a barátját. Mind a ketten szép, délceg, elegáns férfiak voltak. Testükre ujdonat új frakk simult, fejükön magas tetejű cilinder ékeskedett és kezüket hófehér keztyű takarta.

Flóriánnak még a szive dobogása is elállt. Sápadt arca tüzelt, égett, piros lett, mint a piros rózsza. Hogyne, mikor ő szép, délceg, elegáns férfi és a hátát nem éktele-níti a csunya púp, amely olyan sok keserves órát szerzett neki.

Alig tudott ülni a széken. Álomra csukott szemgolyói forogtak pillái alatt, mintha emberfeletti erővel akarta volna erőltetni szeméit, hogy minél tovább és jobban gyönyörködhessék önmagában.

És az álom — Flórián jött, mosolygott — az ujjongó tömegre mutatott és vidáman szólott Pálnak: — Lám, itt víg a hangulat. Szórj néhány aranyat a nép közé.

A „HANGYA“

vidéki szövetkezeteinek tagjai a legjutányosabb árak mellett szerezhetik be ruházati cikkeiket, miért is ajánlatos, hogy a kisgazda és földműves úgy a saját, valamint a családtagjainak ruhaszükségletét

mint: kész férfi öltönyök, férfi és női felsőkabátok, ...- és gyermekruhák, férfi és női kötött kabátok, sweaterk, férfi, női és gyermekharisnyák, szövet- és kelmeárukat

a „Hangya“ vidéki szövetkezetétől útján szerezze be.

Brillánst, ékszer, gyöngyöt

mindenkiféle drágábbban van (Teréz-templ. SZÉKELY EMIL, Király-u. 51. sz. sz. sz. sz.)

Vörösrez pálínka-főző-üstök

és vörösrez mosó-üstök rak-táron mindenféle kivitelben

Máthé András rézmű-árúgyár

Ujpest, Károly-utca 11. sz.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszálok,

marokrakó és kéveköto aratógépek, lögeroblyók, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcseplőkészletek, szecskavágók, répavágók, daráló, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzemény

„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

TITKOK FÖLDJE

Buday Barna könyve egy óceáni szigetre vetődött tengerészregényét adja elő lebilincselő érdekességgel. A könyvet művészi kivitelű képek díszítik. Megrendelhető bérmentes küldéssel kiadóhivatalunkban

60 KORONÁÉRT.

Necsak olvassuk, hanem ter-jesszük is a magyar gazdák és földművesek egyetlen napilapját

„UJ BARÁZDÁT

és legjobb képes hetilapját

„VASÁRNAP“-ot

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő

Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, át-alakítását, felújítását és belövését.

Elad: elsőrangú gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadászfegyvereket, pisztolyokat, revolvereket, összes vadászati cikkeket

Legjobb minőségű mindenféle golyós-, sörétestöltények, lőszerék.

KERÉKPÁROK,

gummi, alkatrészek leg-olcsóbban, belsőgummi — 180.— korona. — díósadi Deák László kerékpárraktár és gyártás Bpest, VIII., Német-u. 45. Árjegyzék ingyen.

VÖRÖSRÉZ PÁLÍNKA-FŐZŐ és MOSÓÜSTÖK

központi és mezőgazdasági szeszfőde berendezés. Dupla üstök, álló és buktatók. Vízmelegítő minden formában.

GODRA ÉS ÉBER rézműves üzeme Budapest, IX., Gróf Haller-u. 4. sz. Telefon: József 50—12.

Szakorvosai-rendelő vér- és nemi betegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!

Rendelés egész nap.

VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókusával szemben.)

FOGAK

legszebb és leg-tartósabbban 10 évi írásbeli jótállással. — Amerikai műfog 100 K, aranykorona 1000 K-tól, fogtömés 100 K-tól, javítás 80 K-tól, fogtisztítás 50 K, foghuzás 40 K. Vidékieknek 1—2 nap alatt.

FENYVESI JENŐ fogászati műterme, Buda-pest, VII., Thököly-út 6. (Sarokház.) A keleti pályaudvar indulási oldalával szemben.

A Magyar Gazdák Biztosító Intézete

Gazdák

Biztosító

Szövetkezete

Igazgatóság: Budapest, Üllői-út 1.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű ezüstpáncs készítő férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és szoros-bőrbeli a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA“ CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

Tehéabőr-csizmák, box-csizmák, munkáscipők nagy választékban.